

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

AKP, 2001 ekonomik krizi sonrasında büyük umutlarla iktidara geldi. Seçim çalışmalarında çokça eleştirdiği Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası politikalarını iktidara gelince aynen uyguladı. Bu dönemde önemli yasal düzenlemeler yapıldı. Tarım Kanunu, Tohum Yasası, Biyogüvenlik Yasası (Genetiği Değiştirilmiş (GDO) ürünlerin ithalatına izin veren yasa) ve daha birçok yasa çıkarıldı. AKP iktidarları süresince, üretimin değil, ithalatın desteklendiği, yüz binlerce kişinin tarımdan çekildiği, aile işletmeciliğinin tasfiye edilerek yerine şirket tarımının egemen kılındığı bu dönemde çiftçi para kazanamamaktan, tüketici gıda ve tarım ürünlerini çok pahalıya almaktan hep şikayetçi oldu. Tarım toprakları en çok bu dönemde amaç dışı kullanıma açıldı. Acele kamulaştırmalarla tarım toprakları rantta açıldı. Büyükşehir Yasası değiştirilerek bir gecede 16 bini aşkın köy mahalleye dönüştürüldü.

Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu (TGDF), Eylül 2023 Dış Ticaret Bülteni'ne göre, Eylül'de sığır ithalatı yüzde 799 oranında arttı. Bu yılın ilk 9 ayında sığır ithalatına ödenen döviz 705,5 milyon dolar olurken sadece Eylül'de 126,8 milyon dolarlık ithalat yapıldı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Dış Ticaret Verileri temel alınarak hazırlanan Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu Dijital Veri Paneli'ne göre, bu yılın ilk 9 ayında tarım, gıda ve içecek sektörü geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,37 artışla 18,86 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. İthalat ise aynı dönemde yüzde 8,92 artışla 16,85 milyar dolar oldu. Ocak-Eylül döneminde Dış Ticaret Dengesi 2,01 milyar dolar fazla verdi. Eylül 2023 itibarıyla aylık bazda ise ihracat geçen yıl aynı döneme kıyasla yüzde 7,71 artışla 2 milyar 330 milyon dolar olurken, ithalat ise geçen yıl aynı döneme göre yüzde 21,68 azalarak 1 milyar 310 milyon dolar oldu.

Bu yılın ilk 9 ayında ihracatta öne çıkan ürünlerde ilk sırayı 1 milyar 102,9 milyon dolar ile un aldı. Bu ürünü 727 milyon dolar ile rafine ayçiçeği yağı ve 616,3 milyon dolar ile fındık içi izledi. Bu ürünler, Ocak-Eylül dönemi itibarıyla toplam ihracatın yaklaşık yüzde 13,9'unu oluşturdu. Aynı dönemde en fazla ithal edilen ürün 2 milyar 832,4 milyon dolar ile buğday oldu. Buğdayı 1 milyar 422,1 milyon dolar ile soya fasulyesi ve 1 milyar 99 milyon dolar ile ham ayçiçeği yağı takip etti. Bu 3 ürün, Ocak-Eylül dönemi itibarıyla toplam ithalatın yüzde 31,7'sini oluşturdu. Tarım ve hayvancılık sektöründe yaşanan sorunların önlenmesi, tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Necla Demir
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

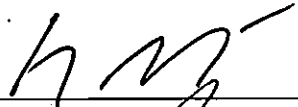
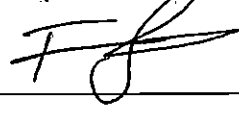
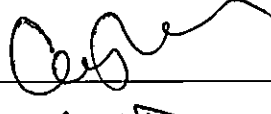
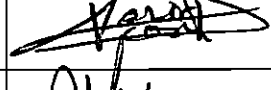
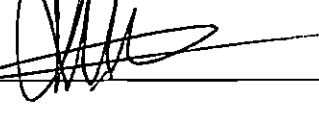
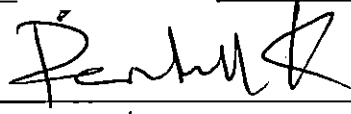
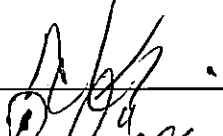
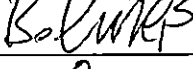
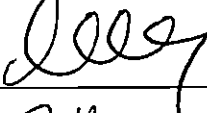
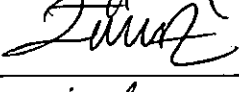
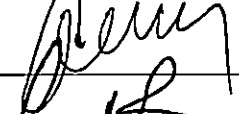
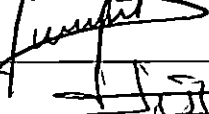
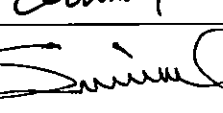
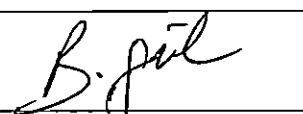
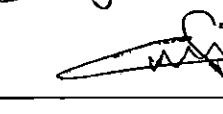
Aylık olarak Eylül 2023'te ihracatta ilk sırayı 147,6 milyon dolar ile durum buğdayı alırken, bu ürünü 134,7 milyon dolar ile buğday unu ve 95,6 milyon dolar ile dane mısır oldu. Aynı ayda en fazla ithal edilen ürünler ise 126,8 milyon dolar ile sığır, 111,4 milyon dolar ile buğday ve 108,5 milyon dolar ile soya fasulyesi oldu. İthalatta Rusya ve Ukrayna ilk sıradaki yerini korudu. Bu yılın ilk 9 ayında yapılan ithalatta ilk sırayı 2 milyar 833 milyon dolar ile buğday aldı. Rusya ve Ukrayna, buğdayın en fazla ithal edildiği ilk iki ülke. Bu dönemde, Rusya'dan 2 milyar 88,7 milyon dolar ve Ukrayna'dan 702,2 milyon dolar tutarında buğday ithalatı yapıldı. Bu iki ülkenin toplam buğday ithalatındaki payı yaklaşık yüzde 98,5 oldu. Eylül ayındaki 126,8 milyon dolarlık buğday ithalatının 98,1 milyon dolarlık kısmı Rusya'dan, 12,5 milyon dolarlık kısmı ise Ukrayna'dan yapıldı.

Yılın ilk 9 ayında buğdaydan sonra 1 milyar 422,1 milyon dolar tutarında soya fasulyesi ve 1 milyar 99,6 milyon dolar tutarında ham ayçiçeği yağı ithal edildi. Soya fasulyesi ithalinde ilk sırayı 891,4 milyon dolar ile Brezilya alırken, bu ülkeyi 390,8 milyon dolar ile Ukrayna ve 116,3 milyon dolar ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) takip etti. Ayçiçeği yağında ise sıralama 694,8 milyon dolar ile Ukrayna, 387,6 milyon dolar ile Rusya ve 15,7 milyon dolar ile Bulgaristan oldu. Ülkenin ithalatında ilk 3 sırada yer alan 3 üründe ithalatın büyük bölümünün Rusya ve Ukrayna'dan yapılmasına devam edildi.

Bu yılın 9 aylık dış ticaret verileri sektörler göre incelendiğinde; en fazla ihracatın 2 milyar 32 milyon dolar ile Şeker ve Şekerli Mamüller sektöründe yapıldığı görüldü. Bu sektörü sırasıyla Bitkisel Yağ sektörü (1 milyar 819 milyon dolar), Yaş Meyve sektörü (1 milyar 561 milyon dolar), Makarna sektörü (1 milyar 321 milyon dolar) ve Sert Kabuklu Meyveler sektörü (1 milyar 273 milyon dolar) takip etti. Aynı dönemde hayvan yemi sektörü 4 milyar 312 milyon dolar ile en fazla ithalat yapan sektör oldu. Bu sektörün ardından en fazla ithalat yapan sektörler; Un (3 milyar 69 milyon dolar), Bitkisel Yağ (2 milyar 828 milyon dolar), Canlı Hayvan Ticareti (726 milyon dolar) ile Kakao ve Çikolata (597 milyon dolar) sektörleri olarak sıralandı. Hayvan yemi sektörünün toplam ithalat içindeki payı yüzde 25,5 olurken, un sektörü yüzde 18,2 pay ile ikinci, bitkisel yağ sektörü yüzde 16,7 ile üçüncü ve canlı hayvan ticareti sektörü yüzde 4,3 ile dördüncü sırada yer aldı.

Bu yılın ilk 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre, ithalatı değer olarak en fazla artan sektör 632 milyon dolar ile (yüzde 674,7 artış) canlı hayvan ticareti sektörü oldu. Bu sektörün ardından, un sektörü 471 milyon dolar (yüzde 18,1 artış), pirinç değirmenciliği sektörü 362 milyon dolar (yüzde 1.155 artış), bakliyat sektörü 156 milyon dolar (yüzde 36,6 artış) ve kakao ve çikolata sektörü 136 milyon dolar ile (yüzde 29,4 artış) ithalatı değer olarak en fazla artan sektörler olarak sıralandı. Bu dönemde ithalatı en çok düşen sektörler ise 298 milyon dolar ile (yüzde 6,5 düşüş) hayvan yemi sektörü, 178 milyon dolar ile (yüzde 16,5 düşüş) bitkisel yağ sektörü ve 93 milyon dolar ile şeker ve şekerli mamuller sektörü (yüzde 16,5 düşüş) oldu.

Tarım ve hayvancılık sektöründe yaşanan sorunların önlenmesi, tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	SEZAİ TEMELLİ	MUŞ	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6			
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	